

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi Opusculum Asceticum Posthumum

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1643

Præambulum de Oratione, & optimo orandi modo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46564](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46564)

tribuuntur in Scripturis sacris; breuissimè ad imitationem S. Dionysij Areopagitæ (cuius lectio mihi iam à quinquaginta annis mirificè placuit) explicare, & ob oculos proponere statui, omissis plerisque Scripturæ, & Patrum testimonijs, & Theologicis rationibus (quæ omnia alibi satis profecuti sumus) vt tanto faciliùs mens possit illa apprehendere, & conceptum illorum illustri modo formare; & ex illorum conceptu affectus congruentes elicere; & hoc modo animum Deiformem, vt Dionysius loquitur efficere.

ALIVD PRÆAMBVLVM.

De Oratione & optimo
orandi modo.

*Nota. Quia singule considerationes de
Dei nominibus, proximam orandi
ac meditandi materiam suppedi-
tant,*

✠ *Considerationes.* 3

*tant, visum fuit opera pretium hoc
preambulum praestruere eiusdē Au-
toris, ex lib. 4. de summo bono
cap. I.*

ORATIO generatim comple-
ctitur laudem, gratiarū actio-
nem, & petitionem. Est enim insi-
gne Religionis opus, quo Deum
honoramus vel laudando, vel gra-
tias pro beneficijs acceptis agendo,
vel noua ab ipso beneficia, tamquā
omnium bonorum fonte, postulan-
do. *Obsecratio*, seu obtestatio per
sacra, nempe per Dēi misericor-
diam, per Christum, per Christi
merita, &c. ad Petitionem pertinet,
neq; distinctam orationis speciem
constituit, sed dumtaxat causas
concedendi allegat.

Quā autem hoc opus si debito
modo fiat, sit salutare, constat ex
tribus causis. Primò, Quia est sum-
mi meriti, cum ad illud praestantis-

fimarum virtutum functiones concurrant: vt fidei, spei, charitatis, religionis, humilitatis, gratitudinis. Ad laudem enim concurrunt fides, charitas, & religio: ad gratiarum actionem, fides, charitas, & gratitudo: ad petitionem, fides, spes, religio, & humilitas. Itaque excepta Sacramentorum perceptione, nihil salubrius aut præstantius in hac vita, quàm incumbere sedulò orationi. Secundò. Quia est veluti generale quoddam instrumentum ad omnia salutis opportuna à Deo facilè obtinenda. Est enim, vt S. Ioannes Chryso-
stomus ait, instar clavis cuiusdam, per quã omnes Dei thesauros possumus aperire, & ex illis accipere quidquid nobis commodum videtur ad æternam salutem consequendam. Omnia enim ista oratione certissimè possumus impetrare. Quod vt diligenter consideremus, & verissimum esse sciamus, Scriptura plurimis

& Considerationes. 7

rimis locis inculcat. Matth. 7. & Lucae 11. Dominus ait: *Et ego dico vobis, petite, & dabitur vobis: querite, & inuenietis: pulsate, & aperietur vobis. Omnis enim qui petit accipit, & qui querit inuenit, & pulsanti aperietur.* vbi sexies diuersis verbis idem repetit, vt nos certissimos reddat: & confirmat duobus exemplis pulcherrimis, nimirum amici nocte intempestâ petentis panem ab amico; & filij petentis panem, vel piscem, vel ouum à parente. Deinde sic concludit: *Si ergo vos cum sitis mali, nostis bona data (quæ à vobis non habetis, sed aliundè accepistis) dare filijs vestris; quanto magis Pater vester de celo dabit Spiritum bonum petentibus se?* Idem Ioan. 14. *Quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam, vt glorificetur Pater in Filio.* Et statim addit, idem ferè repetens: *Si quid petieritis me in nomine meo, hoc faciam.* Marci 11.

A iij

Omnia

Omnia quaecumque orantes petitis, credite quia accipietis, & euenient vobis. hisce toties repetitis sententijs, vult nos Dominus reddere certos, nos omnia ad salutem accommodata accepturos, si, prout decet, ipsam per orationem adierimus.

Tertiò, quia est medium ordinariè ad salutem necessarium. Nam pleraque auxilia ad salutem opportuna, per orationem nobis sunt impetranda: nempe quæ ad superandas tentationes, & ad perseuerandum in finem, ordinariè sunt necessaria. Etsi enim Deus ex sua ineffabili benignitate etiam non orantibus multa sæpè auxilia præstet, tamen auxilia maiora, & singularem illam protectionem ac directionem, qua quis perseuerat in finem, & consequitur salutem, nec promisit, nec ordinariè confert nisi orantibus. Vnde Scriptura sæpè monet vt semper oremus; nimirum quantum humana cōditio patitur.

¶ *Considerationes.* ¶

Eccles. 18. *Non impediatis orare
semper*, quasi dicat, nullam rem,
nullum officium admittas quod te
impediat quo minus possis semper
orare; nimirum quantum fert hu-
mana fragilitas. Marci 13. *Videte,
vigilate, & orate: nescitis enim quan-
do tempus sit, quo sistendi estis su-
premo Iudici.* Luc. 18. Dominus
parabolâ ostendit, quod oporteat
semper orare, & non deficere. Et c. 21.
*Vigilate omni tempore orantes, ut
digni habeamini fugere omnia illa
(pericula salutis) que futura sunt,
& stare ante Filium hominis.* 2. ad
Thessal. 5. *Sine intermissione orate.*
Ratio est, quia vult se & sua bene-
ficia agnosci & nos confiteri sine
eius gratia & auxilio non posse sa-
lutis pericula euadere, tentationes
superare, aut salutem consequi.
Itaque vult nos assiduè ad se recur-
rere per orationem, & hoc modo
omnia salutifera impetrare.

A 5 Itaque

Itaque qui orationi, prout oportet, est deditus, certissimus sit, nihil eorum quæ ad salutem sunt opportuna, ex parte Dei, ipsi defuturum: ac proinde certus sit, se fore saluum, si ex parte suâ diuinæ gratiæ per socordiam & crassam negligentiam non defuerit.

Porro vt debito & conuenienti modo oremus, quædam sunt obseruanda, tum ante orationem tum in ipsa oratione. Ante enim orationem opus est quadam præparatione, de qua Sapiens Ecclesiastici 18. *Ante orationem præpara animam tuam, & noli esse quasi homo qui tentat Deum.* Tentare enim Deum censetur, qui modo ad impetrandum inepto, & qui potius iram, quam beneficium meretur, impetrare contendit.

Hæc præparatio tria requirit. Primò, vt Deum cum quo agendum est, ante oculos nobis ponamus, & nos in conspectu eius sistamus.

mus.

mus. Hoc autem multis modis fieri potest. Primò, si concipiamus illum tamquam spiritum per omnia diffusum, omnia implentem & continentem, nostraq; omnia clarissimè intuentem & sentientem. Ipse enim ubiq; præsens est, *Et oculi eius decies millies sole lucidiores, intuentes omnes vias hominum, & cordium arcana.* quo sic ob oculos proposito & considerato, tamquam cum præseunte, & nos intuente ac audiente, tota oratione agendum.

Secundò, Si concipiatur tanquã lux immensa intimè nobis præsens, & in corde nostro cum omnibus Thesauris & donis suis, cum tota potentia, sapientia, sanctitate & bonitate sua (quibus in momento nos sanctos & beatos efficere potest) residens. Et hoc modo dirigimus totam orationem ad eum tanquam intra nos constitutum, & in fundo animæ nostræ absconditum.

Tertiò, Cõcipi potest sub augu-
sta formâ sedēs in folio celesti, cir-
cumfusus luce infinitâ, & infinitis
Angelorum myriadibus: quo mo-
do apparuit Danieli, & Ioanni in
Apocalypsi, & Isaiaë, & alijs.

Quartò. Proponi potest ob ocu-
los Christus Dominus in natura as-
sumpta, vel vt pendens in Cruce in
monte Caluarie; vel vt sedēs ad de-
xterâ Patris, circumfusus Angelo-
rum & beatorum spirituum im-
menso exercitu; vel vt sedens in
nubibus Iudex viuorum & mor-
tuorum. His vel similibus modis
Deum concipere debemus, quan-
do seriò orare volumus, & ei sic
proposito, nos animo vel in Cœlo
vel in terrâ humillimè prosternere,
vt tota nostra oratio ad eum tan-
quam præsentem, & nos videntem
& audientem dirigatur. Qui enim
cum aliquo vult colloqui, debet
eum habere præsentem, & tan-
quam

quam cum præsente agere ; alioqui sermonem ad illum non dirigit ; sed in aërem loquitur. Vnde hæc consideratio præsentiæ Diuinæ, in oratione est maximè necessaria, & diligentissimè procuranda. Qui in eâ probè est exercitatus, non solum magno fructu, sed etiam magnâ facilitate & suauitate orare potest.

Secundo loco præparatio requiritur, vt cogitenus quidnam cum Deo tractaturi simus ; sicut qui cū magno aliquo Principe tractaturus est, prius cogitat, quidnam debeat tractare ; ita multo magis qui acturus cum Deo, ante expendere debet quid agere velit : nimirum an illum laudare ; an gratias agere, an beneficia aliqua ab eo poscere ; & quænam ea sint.

Tertio loco petendū à Domino auxiliū quo dignè tantū munus prestare possimus ; nimirum eâ mentis eleuatione & attentione, ea re-

rentiâ & eo affectu, quo par est creaturam cum suo Creatore colloqui. Vnde cōmodissimum tempus, quo maximè est mens serena & apta contemplationi, deligendum, omnesque aliæ cogitationes & curæ penitus excludendæ, perindè ac si cū rebus humanis tibi nihil sit cōmercij, & solus cum Deo & Angelis eius sis in mundo.

Hac præparatione præmissa accedendū ad ipsam orationem, quæ ut optimo modo fiat, tria postulat. Primò, Magnam attentionem ad Deum cui loquimur, quem nobis in præparatione ob oculos posuimus; quia tota oratio ad ipsum tamquā ad præsentem dirigi debet. Ex hac attentione fit, ut cum magna reuerentia preces nostras faciamus.

Secundò requirit magnā attentionem circa sensum verborum quæ pronuntiamus, præsertim cū Psalmos, vel alias orationes iam

COR-

compositas recitamus. Itaque danda est opera, vt antea probè illa intelligamus, vel piam aliquam illorū intelligentiam perceptam habeamus. Etsi enim qui recitant Preces Canonicas, præcepto Ecclesię satisfaciant, & etiam opus pium ac meritum præstent, si saltem ad Deū, cui loquuntur, attenti sint, & cum reuerētia sacra illa verba proferant, quamuis ea non intelligant: longè tamen præstantior foret oratio, si sensum illorum perciperent, & eo spiritu quo primò concepta & scripta, Deoque à Propheta sunt decantata, proferrent.

Tertiò, Vt conemur in nobis excitare, & induere illos affectus, quos oratio in singulis suis partibus exigit, quosque ipsi Auctores sacri, & viri sancti ac illuminati in decantando sentire consueverunt. Quod vt assequamur, expedit non valdè multa orando legere, aut recitare,
NEC

nec celeriter: fieri enim non potest
vt oratio multum sapiat animæ pa-
lato, dum cursim transitur. Opus
est aliqua mora in considerando, vt
affectus excitetur, præsertim varius
pro varietate materiæ, quæ occurrit.
Difficile est hoc exactè præstare in
longa oratione, quia opus est multo
tempore, & mens tam longo conatu
non parum fatigatur. Itaque in bre-
uiore oratione; verbi gratia in Ora-
tione Dominica, Salutatione Ange-
lica, in Symbolo, in vno vel altero
Psalmo, in paucis Hymnis, & simi-
libus, id omni ope conandum. Et
quamuis in principio sit aliqua dif-
ficultas, vsu tamen sensim rem red-
dit facilem & delectabilem. Porrò
singuli versiculi, imò singula pænè
verba sunt attentissimè consideran-
da & eorum vis expendenda allatis
varijs conceptibus, causis, effectis,
modis, &c. Ideoque expedit singu-
los versiculos bis tervè repetere, nec
transire

transire ulterius, donec eos veluti degustaueris. Quæ ut melius intelligatur, statuam exemplum in Oratione Dominica.

Pater noster qui es in calis. Verè *Pater noster*: tu enim nos ex nihilo ad imaginem & similitudinem tuam benignissimè condidisti, tu lapsos in peccatum ab æterna morte redemisti, tu nos in filios adoptasti, tu Spiritu tuo sanctificasti, tu ad cælestem hereditatem vocasti, & providentia paterna nos ad illam dirigis. Tu *Pater noster*, *Creator noster*, *Redemptor noster*, *Sanctificator noster*, *director noster*, & *largitor bonorum omnium*. Hæc omnia hæc *Patris* appellatione comprehenduntur. Conuenit hoc nomen Deo respectu nostri prout complectitur totam sanctissimam Trinitatem; omnia enim opera paternitatis in nos, sunt communia toti Trinitati.

Qui est in calis. Ibi te aperis, ibi te mani-

te mani-

te manifestas, ibi cognosceris & amaris, benediceris & laudaris in sæcula sæculorum. *In celis*; in beatissimorum spirituum mentibus, quæ omnibus cælis corporeis capaciores. Ibi fulget maiestas tua, ibi regnas & triumphas in æternum.

Sanctificetur nomen tuum. Sanctificetur nomen tuum (quidquid tu es & diceris) in hac extrema Regni tui parte, sanctificetur in hominibus. Omnes mortales te cognoscant, te ament, te laudent, te timeant, & benedicant in sæcula. In hoc nominis tui sanctificatio est sita; hæc semper vigeat, efflorescat, & crescat vsque in finem mundi.

Adueniat regnum tuum. Exscindatur regnum impietatis, regnum peccati & diaboli: Regnum tuum adueniat, & omnibus dominetur. Primum quidem Regnum fidei, spei, & charitatis, per quæ in cordibus omnium nationum regnes: deinde

deinde æternum illud Regnum
beatæ visionis in quo tu eris omnia
in omnibus. Hoc Regnum non diu
differatur, sed completo mox San-
ctorum numero, se aperiat.

*Fiat voluntas tua, sicut in celo, &
in terra. Voluntas tua; consilia tua,
præcepta tua, beneplacitum tuum.*
Hæc triplex voluntas tua sic im-
pleatur in terra, sicut impletur in
cælo. Omnes obediant præceptis
tuis, omnes pareant sanctissimis in-
spirationibus tuis, omnes probent
beneplacitum tuum.

*Panem nostrum quotidianum da
nobis hodie. Panem corporalem &
spiritalem, alimenta corporum &
animorum. Sicut corpus cibis visi-
bilibus, ita anima verbo tuo, doctri-
na & illustratione tua, & in primis
pane illo diuino, qui de celo descen-
dit, qui Spiritus est & vita, qui mun-
do vitam tribuit; corpore inquam
& sanguine Filij tui. Omnem hunc
panem*

panem da nobis. *Hodie*, id est, quam-
diu *hodie* nominatur, vt exponit A-
postolus ad Hebr. 3. hoc est toto
tempore vitæ huius mortalis.

*Et dimitte nobis debita nostra, sicut
& nos dimittimus debitoribus nostris.*
Ecce, Pater, ignosco omnibus qui
me iniuriâ affecerunt, vel quouis
modo in me peccauerunt: nihil illis
mali exopto, sed benedictionem
tuam & Spiritum Sanctum tuum
illis imprecor. Ignosce itaque &
mihi quidquid in Te peccaui: re-
laxa culpas & supplicia, debita cul-
parum & pœnarum, quarum Tibi
reus sum & debitor. Hæc omnia
debita remitte mihi per infinitam
bonitatem & misericordiam tuam,
per Sanguinem & merita Christi
Filij tui Domini nostri. Mira Dei
benignitas, qua se paratum exhibet
condonare nobis decem millia ta-
lentorum, si nos proximo velimus
condonare paucos denarios.

Et ne

Et ne nos inducas in tentationem.
Semper nobis ad sis auxilio & protectione tuâ, vt nulla nos tentatio vincat, nullæ mundi vel carnis illecebræ in peccatum trahant.

Sed libera nos à malo. A malo culpæ & pœnæ, ab omnibus diaboli insidijs, & tandem ab omnibus huius vitæ malis, & transfer in regnum tuum, vbi te summo bono æternùm fruamur, *Amen.* Ita fiat, Domine Pater, Rex cæli & terre ita fiat, exaudi hæc mea vota, & imple illa secundum bonitatem & misericordiam tuam.

En specimen accuratioris modi orandi, qui mirificè & mentem illustrat, & affectum excitat, & dulcedinem in singulis partibus latentem gustare facit: multoquæ fortasse melius est, hoc modo semel orationem dominicam recitare, quam centies cursim cum parua attentione. Quod si alicui sit iniunctum,

ctum,

Etum, vt ter vel quinquies recitet orationem Dominicam, facilè id præstare potest toties repetendo singulos versiculos, illisq̃ue inhærendo meditatione, iuxta modum nunc explicatum. Hoc ferè modo B. Franciscus orationem Dominicam recitare solebat, & B. P. noster Ignatius eum modum valde commendat in libello exercitiorum. Nec video quæ ratio orandi possit esse præstantior. Facilè autem quibusuis alijs precationū & laudum formulis, & Psalmis, & Hymnis, & Versiculis accommodari potest.

CONSI-